

AUDITERING AV EGEN BEREDSKAP

SÄKERHETSLEDNING

A

OLYCKSRISKHANTERING

B

DOKUMENT I ANKNYTNING
TILL SÄKERHET

C

KONSTRUKTIV
BRANDSÄKERHET

D

SÄKERHETSTEKNIK

E

SÄKERHETSKOMMUNIKATION OCH -KUNNANDE

F

Modell för auditering av egen beredskap

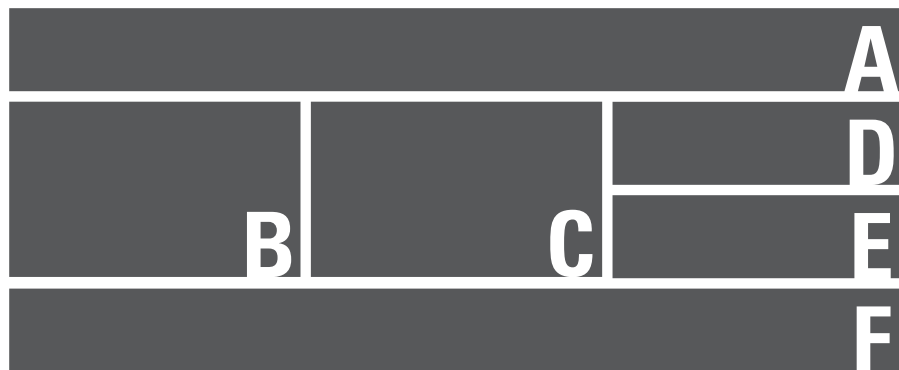
Auditeringsmodellen för egen beredskap är avsedd både för räddningsmyndigheter att utföra auditerande brandsyn och att användas av organisationer som utvecklingsverktyg för säkerhet och egen beredskap. Egen beredskap bestäms i räddningslagen 379/2011 och att förverkliga skyldigheten förutsätter att organisationen identifierar och bedömer olycksrisker, har metoder för att förebygga identifierade risker och beredskap för olyckorna i fråga. Egen beredskap har stor betydelse eftersom olyckor kan förebyggas endast av organisationen själv. Organisationen har även delvis ansvaret för verksamheten vid olyckor (emedan räddningsverket stöder organisationen). Då en olycka inträffar kan människor, miljö, rykte, verksamhet och egendom skadas – nivån på den egna beredskapen inverkar på skadornas storlek. Egen beredskap är även en delfaktor när säkerhetskulturen skapas.

Beakta att kraven i lagstiftningen varierar enligt verksamhetens natur, byggnadstyp och risker för olyckor som kan vara ett hot för verksamheten. Därför måste modellen tillämpas enligt dessa krav..

I auditeringsmodellen för egen beredskap har kraven delats i väsentliga helheter med tanke på att utveckla och förverkliga egen beredskap:

A Säkerhetsledning	D Konstruktiv brandsäkerhet
B Hantering av olycksrisker	E Säkerhetsteknik
C Dokument i anknytning till säkerhet	F Säkerhetskommunikation och -kunnande

Varje delområde indelas i tre preciserande kriterier. Centrala innehållet och målet för delområdet har definierats i beskrivningen av delområdet. Detaljerat innehåll för kriterierna finns beskrivet efter tabellen som hör till delområdet.

Bedömningskala

Auditeringsmodellen för egen beredskap indelas i nivåerna 1–5 för varje delområde och kriterium.

1 - Svag nivå: I verksamheten observeras betydande brister och därför finns det förhöjd risk för olyckor. Organisationen har låtit bli att sköta om tydliga helheter som förutsatts i räddningslagen 379/2011.

2 - Bristfällig nivå: I verksamheten observeras tydliga enskilda brister. Nivå 2 förutsätter ändå att största delen av kraven i räddningslagen 379/2011 har uppfyllts.

3 - Lagstadgad nivå: Organisationens verksamhet uppfyller till alla delar kraven i räddningslagen 379/2011. Nivå 3 kan på sin höjd innehålla enskilda och obetydliga brister i egen beredskap.

4 - Frivillig nivå: Organisationen uppfyller kraven i nivå 3 och har utvecklat sin verksamhet med enskilda och tydliga åtgärder över lagstadgad nivå.

5 - Progressiv nivå: Organisationen uppfyller kraven i nivå 4 och har tydligt utvecklat sin verksamhet mot en helhetssäkerhet.

Innehåll

Instruktioner	3
Auditeringsverktyg	4 - 5
Delområden	
A: Säkerhetsledning	6 - 7
B: Olycksriskhantering	8 - 9
C: Dokument i anknytning till säkerhet	10 - 11
D: Konstruktiv brandsäkerhet	12 - 13
E: Säkerhetsteknik	14 - 15
F: Säkerhetskommunikation och -kunnande	16 - 17
Självutvärdering och slutsatser	18 - 19

1:a Upplagan

14.3.2013

Instruktioner

Guiden är avsedd både för räddningsmyndigheter att utföra auditerande brandsyn och att användas av organisationer som utvecklingsverktyg för säkerhet och egen beredskap.

Instruktioner för räddningsmyndigheten

Helsingfors stads räddningsverk utför periodiska brandsyner enligt modellen i fråga. Auditeringen genomförs i objektet tillsammans med kundens representant. Ifall det noteras brister i nivå 3 ska räddningsmyndigheten ingripa med föreläggande att avhjälpa brister eller med andra metoder som används.

Instruktioner för andra organisationer

Auditeringsmodellen för egen beredskap får fritt utnyttjas för att utveckla säkerheten och egen beredskap i den egna organisationen. Med modellen är det möjligt att identifiera brister i verksamheten och utföra kontroll på egen hand. Räddningsmyndigheten rekommenderar att regelbundet utföra självutvärdering av egen beredskap med att utnyttja detta verktyg. Det rekommenderas också att självutvärderingen görs före brandsyn och att resultatet jämförs under brandsyner med den syn som räddningsmyndigheten har.

Utförande av auditering/självutvärdering

Auditering/självutvärdering genomförs med att bekanta sig med verksamheten, dokument, utrymmen som är i användning samt byggnadstekniska och tekniska lösningar. Det rekommenderas att modellen används i den ordningsföljd som visas i denna anvisning med början från delområde A och fortsättning till F. Det är väsentligt att de som är med känner tillräcklig bra till verksamheten och utrymmen. Det är även skäl att både personer som är i förmansställning och arbetare deltar

Bekanta dig först med delområdets (t.ex. A Säkerhetsledning) mål och klargör vad det innebär med tanke på verksamheten. Gå därefter igenom delområdets kriterier (t.ex. Aa Ansvarsfördelning) var för sig. Börja med att klargöra målet för kriteriet (t.ex. Aa Ansvarsfördelning) och beskrivningen av nivå 3. Fundera på om kravet uppfylls i verksamheten eller avviker verkligheten antingen på ett negativt eller positivt sätt. Det är inte fråga om en vetenskaplig bedömning, utan syftet är att hitta det värde som är mest lämpligt (1-5). Grundregeln är att föregående nivå måste uppfyllas för att få ett resultat på följande nivå. Skriv resultatet i poängtabellen som finns på sidorna 17–18 och anteckna även centrala iakttagelser. En central iakttagelse på nivåerna 1 och 2 kan vara en väsentlig brist eller på nivåerna 4–5 en väsentligt bra praxis som är i bruk.

Fortsätt efter det med att följa samma mönster och gå igenom de andra kriterierna. Resultatet för delområdet får du genom medeltalet av tre kriterier med att använda normala avrundningsregler. Ifall du märker att det är skäl att utvärdera en punkt på nytt kan du gå tillbaka och fortsätt sedan där du slutade. Fortsätt på motsvarande sätt tills alla sex delområden har genomgåts och skapa ett resultat för den egna beredskapen med medeltalet av de sex delområdena. Om något av kriterierna inte är ett lagstadgat krav kan du ge kriteriet värdet 3. Om saken i fråga tagits i bruk frivilligt kan du enligt kriterierna bedöma det antingen med värdet 4 eller 5.

Brister som observerats efter självutvärderingen ska åtgärdas så att de uppfyller den nivå som lagstiftningen kräver. Skyldigheten förutsätter inte skilt föreläggande av myndighet. Det rekommenderas att ansvaret och en tidtabell för åtgärderna ges till någon genast efter självutvärderingen. Tilläggsinformation om goda förfaringsätt för att nå en lagstadgad nivå fås av räddningsmyndigheten.

Begrepp

Auditering - Formbunden och objektiv utvärdering för att observera om kraven i objektet som är föremål för auditeringen har uppfyllts. Helsingfors stads räddningsverk utför periodiska brandsyner genom auditering i enlighet denna anvisning.

Självutvärdering - Utvärdering som utförs av aktören själv om hur kraven uppfylls.

Egen beredskap - Det krav som ägaren och innehavaren av en byggnad samt en verksamhetsidkare enligt 14 § i räddningslagen 379/2011 har beträffande säkerhetsarbete för egen del. Kravet omfattar även det som stadgas i kap. 2 och 3 i räddningslagen.

Olycksrisk - En oförutsägbar skadehändelse som kan orsaka bl.a. person-, miljö- och egendomsskador.

Olycksriskhantering - Identifiering och bedömning av olycksrisker som hotar verksamheten samt att förebygga dem och säkra tillräcklig aktionsberedskap för en olycka. Traditionellt talar man även om brand- och räddningssäkerhet.

Övriga väsentliga delområden beträffande säkerhet - Beroende på verksamheten säkerhet i produktionen och verksamheten, säkerhet i fastigheten och verksamhetsutrymmen, personsäkerhet, arbets säkerhet och arbetarskydd, brottsbekämpning, miljösäkerhet och beredskapsplanering.

Krissituation - En allvarlig kris ur organisationens synvinkel och störningar eller avbrott i verksamheten.

Säkerhetskultur - Den övergripande inställning som råder i organisationen och hur saker som berör säkerhet övergripande förverkligas.

Mera information: Helsingfors stads räddningsverk, <http://www.hel.fi/pel>

	1 - Svag nivå	2 - Bristfällig nivå	3 - Lagstadgad nivå	4 - Frivillig nivå	5 - Progressiv nivå
A: Säkerhetsledning	Aa: Ansvarsfördelning				
	Ingen ansvarsfördelning.	Ansvarsfördelningen täcker endast en del av förebyggande av olyckor och verksamhet vid olyckssituationer.	Ansvarsfördelningen är tydlig och täcker på ett tillräckligt sätt förebyggande av olyckor och verksamhet vid olyckor.	Ansvarinstansernas verksamhet omfattar för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Ansvarsfördelningen är utsedd och planerad även för krissituationer.
	Ab: Kontroll på egen hand				
	Kontroll på egen hand görs inte.	Kontroll på egen hand görs sporadiskt.	Kontroll på egen hand omfattar nära ögat situationer och avvikelser gällande förebyggande av olyckor och beredskap.	Kontroll på egen hand täcker förvekligandet av övriga delområden gällande säkerhet som är väsentliga för verksamheten.	Kontroll på egen hand och att samla respons är planmässig och dokumenterad verksamhet.
Ac: Reagerande på säkerhetsbrister					
Identifierade eller brister man fått vetskap om observeras inte.	Identifierade eller brister man fått vetskap om åtgärdas sporadiskt.	Man reagerar på eget initiativ på säkerhetsbrister och olägenheter.	Reparerande åtgärder täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Åtgärdande av olägenheter är planmässig, dokumenterad och i mån av möjlighet förebyggande verksamhet.	
B: Olycksriskhantering	Ba: Identifiering och bedömning av risker				
	Ingen identifiering eller bedömning av olycksrisker.	Identifiering och bedömning av olycksrisker är bristfällig och motsvarar inte objektets särdrag.	Identifiering och bedömning av olycksriskerna har gjorts helhetsmässigt med att beakta objektets/verksamhetens särdrag.	Identifiering och bedömning av risker täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Identifiering och bedömning av risker har gjorts med tanke på avbrott i verksamheten.
	Bb: Riskhanteringsmetoder				
	Åtgärder för riskhantering är mycket bristfälliga.	Åtgärderna täcker inte både förebyggande av olyckor och aktionsberedskap.	Riskhanteringsmetoderna möjliggör både förebyggande av olyckor och verksamhet vid olyckor.	Åtgärderna täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Åtgärderna täcker risker som orsakar avbrott i verksamheten och återhämtning.
Bc: Dokumentering av riskhantering					
Dokumentation finns inte.	Dokumentationen är bristfällig eller föråldrad.	Slutsatserna av riskbedömningen är sakenligt dokumenterade och uppdaterade.	Dokumentationen täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Dokumentationen täcker risker som orsakar avbrott i verksamheten.	
C: Dokument i anknytning till säkerhet	Ca: Räddningsplan				
	Ingen räddningsplan har gjorts upp eller den är betydligt bristfällig.	Räddningsplanen är delvis bristfällig eller alla av objektets särdrag har inte beaktats.	Räddningsplanen har gjorts upp enligt kraven i lagstiftningen och i planen har beaktats verksamhetens och objektets särdrag.	Räddningsplanen eller annat dokument täcker för övriga verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Räddningsplanen eller annat dokument täcker avbrott i verksamheten och återhämtning.
	Cb: Övriga dokument i anknytning till säkerhet				
	Dokumentet saknas eller är betydligt bristfälliga.	Dokumentet är delvis bristfälliga.	Övriga dokument i anknytning till säkerhet är ändamålsenliga.	Dokumentet överstiger kraven i lagstiftningen.	Dokumentet är en del av räddningsplanen eller annan ur organisationens synvinkel logisk helhet.
Cc: Dokumenten uppdaterade och användbara					
Dokumentet eller betydande del av dem är föråldrade eller är inte tillgängliga för parterna.	Dokumentet innehåller enstaka föråldrad information eller en del av dokumenten är inte tillgängliga för parterna.	Dokumentet är uppdaterade och kan användas av parterna.	Även övriga än de lagstadgade dokumenten i anknytning till säkerhet är uppdaterade.	Man har fäst speciell uppmärksamhet vid att dokumenten är användbara och läsbara.	

	1 - Svag nivå	2 - Bristfällig nivå	3 - Lagstadgad nivå	4 - Frivillig nivå	5 - Progressiv nivå
D: Konstruktiv brandsäkerhet	Da: Förebyggande av olyckor				
	Det förekommer klara brister i förebyggande av olyckor som orsakar fara för olyckor.	Det finns enskilda brister i förebyggande av olyckor.	Förebyggande av olyckor görs med konstruktiva metoder: - Byggnadens skick och användning enligt bygglovet (inkluderar förvaring av saker) - Klassificeringen på ytmaterial och inredning är ändamålsenlig - Service och underhåll av ventilationssystem och elanläggningar	Förebyggande av skadegörelse har effektiviserats med konstruktiva metoder, tekniska metoder eller med personövervakning.	Brandsäkerheten på material och inredning överstiger lagstadgade krav.
	Db: Säkrande av utrymningsmöjligheterna				
	Det finns betydande brister i utrymnings säkerheten.	Det finns enskilda brister i utrymnings säkerheten.	Utrymnings säkerheten är omskött och utgångarna är enligt bestämmelserna.	Att utgångar är hinderfria och användbara kontrolleras regelbundet och planmässigt.	Utrymnings säkerheten har förbättrats över lagstadgad nivå.
E: Säkerhetsteknik	Dc: Begränsning av olyckornas inverkan				
	Det finns betydande brister i brandtekniska sektioneringen eller förutsättningarna för räddningsverksamheten.	Det finns enskilda brister i brandtekniska sektioneringen eller förutsättningarna för räddningsverksamheten.	Inverkningsarna av olyckor kan begränsas konstruktivt: - Brandtekniska sektioneringen är i skick - Förutsättningarna för räddningsverksamheten har säkrats	Förutsättningarna för räddningsverksamheten har förbättrats på basis av riskerna.	Brandtekniska sektioneringen har förbättrats på basis av riskerna.
	Ea: Upptäckande av en olycka och att varna om den				
Något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.	Det finns klara brister i funktion, underhåll eller i dokumentationen för system/anläggningar.	System/anläggningar som upptäcker en olycka och varnar om den: - Ändamålsenlighet och funktionalitet - Service och underhåll samt dokumentation	Befintliga system/anläggningar har förbättrats med enskilda riskbaserade åtgärder.	I objektet finns förutom lagstadgade anläggningar och system även andra system som upptäcker eller varnar om en olycka.	
Eb: Beredskap för primärläckning					
Något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.	Det finns klara brister i funktion, underhåll eller i dokumentationen för system/anläggningar.	System/anläggningar som används för primärläckning: - Ändamålsenlighet och funktionalitet - Service och underhåll samt dokumentation	Primärläckningsberedskapen har förbättrats på basis av riskerna.	I objektet finns en frivillig automatisk släckanläggning minst i den del av fastigheten där den största risken finns eller om det är ett lagstadgat krav har den förbättrats på basis av riskerna.	
Ec: Säkerhetsteknik som används vid olyckssituationer					
Något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.	Det finns enskilda tydliga brister i funktion, underhåll eller i dokumentationen för system/anläggningar.	System/anläggningar som används vid olyckor: - Ändamålsenlighet och funktionalitet - Service och underhåll samt dokumentation	Befintliga system/anläggningar har förbättrats med enskilda riskbaserade åtgärder.	I objektet finns förutom lagstadgade anläggningar och system även andra system som förbättrar verksamhetsmöjligheterna vid en olycka.	
F: Säkerhetskommunikation och -kunnande	Fa: Säkerhetskommunikation				
	Säkerhetskommunikationen täcker inte olycksriskhanteringen.	I säkerhetskommunikation observeras inte förebyggande av olyckor eller verksamhet vid olyckssituationer.	Säkerhetskommunikationen baserar sig på olycksrisker som hotar verksamheten, egen beredskap och räddningsplan.	I säkerhetskommunikation beaktas övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Säkerhetskommunikation är planerad och inövad för allvarliga krissituationer.
	Fb: Förebyggande säkerhetskunnande				
Bristerna i säkerhetskunnande möjliggör att olycksrisker förverkligas.	Det finns enskilda brister i förebyggande säkerhetskunnande.	Förebyggande säkerhetskunnande är tillräckligt i förhållande till olycksrisker som hotar verksamheten.	Förebyggande säkerhetskunnande täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Förebyggande säkerhetskunnande beaktas i planering och ledning av verksamheten.	
Fc: Säkerhetskunnande som förutsätts vid olyckssituationer					
Det finns inte tillräcklig beredskap att fungera vid olyckor.	Det finns enskilda brister i säkerhetskunnandet som förutsätts vid olyckor.	Säkerhetskunnandet möjliggör tillräcklig verksamhet vid olyckssituationer.	Säkerhetskunnandet täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Säkerhetskunnandet täcker beredskapen vid krissituationer.	

A: SÄKERHETSLEDNING

Målet med säkerhetsledning är att säkra att den egna beredskapen förverkligas. Med hjälp av säkerhetsledning skapar man målen för egen beredskap och säkrar att egen beredskap hålls på minst lagstadgad nivå. Säkerhetsledningen måste omfatta byggnadens ägares och innehavares, verksamhetsidkares och eventuella underleverantörers funktion i frågavarande verksamhet och objekt.

Delområdets lagstadgade nivå är baserad på 4, 14, 15, 16 och 19 § i räddningslagen 379/2011.

1 Svag nivå	2 Bristfällig nivå	3 Lagstadgad nivå	4 Frivillig nivå	5 Progressiv nivå
Aa: Ansvarsfördelning				
Ingen ansvarsfördelning.	Ansvarsfördelningen täcker endast en del av förebyggande av olyckor och verksamhet vid olyckssituationer.	Ansvarsfördelningen är tydlig och täcker på ett tillräckligt sätt förebyggande av olyckor och verksamhet vid olyckor.	Ansvarinstansernas verksamhet omfattar för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Ansvarsfördelningen är utsedd och planerad även för krissituationer.
Ab: Kontroll på egen hand				
Kontroll på egen hand görs inte.	Kontroll på egen hand görs sporadiskt.	Kontroll på egen hand omfattar nära ögat situationer och avvikelser gällande förebyggande av olyckor och beredskap.	Kontroll på egen hand täcker förvecklingandet av övriga delområden gällande säkerhet som är väsentliga för verksamheten.	Kontroll på egen hand och att samla respons är planmässig och dokumenterad verksamhet.
Ac: Reagerande på säkerhetsbrister				
Identifierade eller brister man fått vetskap om observeras inte.	Identifierade eller brister man fått vetskap om åtgärdas sporadiskt.	Man reagerar på eget initiativ på säkerhetsbrister och olägenheter.	Reparerande åtgärder täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Åtgärdande av olägenheter är planmässig, dokumenterad och i mån av möjlighet förebyggande verksamhet.

Aa. Ansvarsfördelning

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), med tillräcklig ansvarsfördelning säkrar man tillräcklig beredskap för förebyggande av olyckor och säkrar aktionsberedskapen för olycksituationer. Ansvarsfördelningen beträffande verksamheten måste omfatta byggnadens ägare och innehavare, verksamhetsledare och eventuella underleverantörer. Ansvar för varje enskild arbetstagare (eller boende) måste också bestämmas. Ansvar för beträffande egen beredskap ska bestämmas för:

- Säkerhetsledning
- Kontroll på egen hand och anmälning om säkerhetsbrister
- Åtgärdande av säkerhetsbrister
- Identifiering och bedömning av olycksrisker och val av riskhanteringsmetoder
- Uppgörande och uppdatering av dokument beträffande säkerheten och att följa dem
- Att sköta om konstruktiv brandsäkerhet
- Att sköta om säkerhetsteknik
- Planering och genomförande av säkerhetskommunikation
- Säkrande av säkerhetskunnandet
- Övriga saker som organisationen identifierat

Ansvarsfördelningen ska beskrivas som en del av räddningsplanen och alla parter ska känna till den. Vid planering av ansvarsfördelningen rekommenderas att man utnyttjar organisationens normala ansvarsfördelning.

Nivå 2, ansvarsfördelningen omfattar endast en del av punkterna som nämndes ovan. Därvid observerar man inte en del av funktionerna och nivån på egen beredskap sjunker. **Nivå 1**, ansvarsfördelningen har inte planerats. Därvid observeras inte en betydande del av funktionerna beträffande egen beredskap och sannolikheten för att en olycka ska inträffa ökar avsevärt.

Nivå 4, ansvarsfördelningen omfattar förutom kraven i nivå 3 även övriga delområden som är väsentliga beträffande säkerheten för verksamheten (se sida 2 begrepp). Därvid är säkerheten till sin helhet en ansvarsbelagd verksamhet. **Nivå 5**, ansvarsfördelningen har planerats även för säkerhetsverksamheten i händelse av en allvarlig kris.

Ab. Kontroll på egen hand

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), kontroll på egen hand ska omfatta nära ögat situationer och säkerhetsbrister beträffande förebyggande av olyckor och beredskap. Kontroll på egen hand måste omfatta den verksamhet som byggnadens ägare och innehavare, verksamhetsledare och eventuella underleverantörer utför. Kontroll på egen hand ska vara kontinuerlig och någon måste ha ansvaret. Dessutom måste arbetstagarna (eller boende) ha möjlighet (och skyldighet) att meddela om säkerhetsbrister de observerar. Beträffande egen beredskap är saker som ska kontrolleras:

- Hur säkerhetsledningen förverkligas
- Olycksriskhantering
- Att dokument beträffande säkerheten finns, är up to date, ändamålsenliga och användbara samt att de följs
- Konstruktiv brandsäkerhet hålls minst på den nivå som lagstiftningen förutsätter
- Säkerhetsteknikens funktionalitet, underhåll och dokumentation
- Tillräcklig säkerhetskommunikation och säkrande av säkerhetskunnandet för hela verksamhetens del
- Övriga saker som organisationen identifierat

Hur den egna kontrollen förverkligas ska beskrivas som en del av räddningsplanen och alla parter ska känna till den.

Nivå 2, kontroll på egen hand görs endast sporadiskt varvid en del av avvikelserna inte observeras. Nivå 1, kontroll på egen hand är inte en del av verksamheten och sannolikheten för att en olycka ska inträffa ökar avsevärt.

Nivå 4, Kontroll på egen hand täcker förutom kraven i nivå 3 även övriga för verksamheten centrala delområden beträffande säkerheten. Nivå 5, Kontroll på egen hand är baserad på en separat plan och är en tydlig del av verksamheten. Egenkontrollen täcker även planmässig insamling av responser. Utförd egenkontroll och insamlad respons dokumenteras.

Ac. Reagerande på säkerhetsbrister

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap innebär att man självmant reagerar på säkerhetsbrister som observeras och man får vetskap om. Säkerhetsbrister kan framkomma för vilket kriterium som helst på nivå 3. Såväl byggnadens ägare, innehavare, verksamhetsledare som underleverantörer ska reagera på säkerhetsbrister. På motsvarande sätt ska man även följa de förelägganden om att åtgärda brister som räddningsmyndigheterna ger. Det är även viktigt att reagera på säkerhetsbrister som verkar små eftersom inträffade olyckor ofta beror på mindre risker som förverkligas. Reagerande på säkerhetsbrister berättar om organisationens inställning till säkerheten och myndigheter. Dessutom kan man på det här sättet bedöma om resurserna som reserverats för egen beredskap är tillräckliga.

Nivå 2, man reagerar sporadiskt på säkerhetsbrister och olägenheter varvid vissa av bristerna inte åtgärdas. Dessutom följer man inte till alla delar de förelägganden om att åtgärda brister som räddningsmyndigheten ger. **Nivå 1**, säkerhetsbrister åtgärdas inte varvid sannolikheten till att en olycksrisk blir verklig ökar betydligt. Dessutom följer man inte alla förelägganden om att åtgärda brister som räddningsmyndigheten gett.

Nivå 4, säkerhetsbrister åtgärdas även för övriga för verksamheten centrala delområden beträffandesäkerheten. **Nivå 5**, åtgärdande av säkerhetsbrister är planmässig och dokumenterad och i mån av möjlighet även förebyggande verksamhet. Förebyggande verksamhet innebär bl.a. mer ingående kontroll på egen hand och underhåll m.m. innan det uppstår brister.

B: OLYCKSRISKHANTERING

Målet med olycksriskhantering är att identifiera olycksrisker som är ett hot för verksamheten, förebygga olycksrisker från att förverkligas och att ha tillräcklig aktionsberedskap för olyckor. Olycksriskhantering säkrar att man uppnår lagstadgad nivå, lämpliga riskhanterings åtgärder för verksamheten och utvecklande av egen beredskap över den nivå som lagstiftningen förutsätter.

Delområdets lagstadgade nivå är baserad på 4–8, 14–16 19 och 22 § i räddningslagen 379/2011.

1 Svag nivå	2 Bristfällig nivå	3 Lagstadgad nivå	4 Frivillig nivå	5 Progressiv nivå
Ba: Identifiering och bedömning av risker				
Ingen identifiering eller bedömning av olycksrisker.	Identifiering och bedömning av olycksrisker är bristfällig och motsvarar inte objektets särdrag.	Identifiering och bedömning av olycksriskerna har gjorts helhetsmässigt med att beakta objektets/verksamhetens särdrag.	Identifiering och bedömning av risker täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Identifiering och bedömning av risker har gjorts med tanke på avbrott i verksamheten.
Bb: Riskhanteringsmetoder				
Åtgärder för riskhantering är mycket bristfälliga.	Åtgärderna täcker inte både förebyggande av olyckor och aktionsberedskap.	Riskhanteringsmetoderna möjliggör både förebyggande av olyckor och verksamhet vid olyckor.	Åtgärderna täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Åtgärderna täcker risker som orsakar avbrott i verksamheten och återhämtning.
Bc: Dokumentering av riskhantering				
Dokumentation finns inte.	Dokumentationen är bristfällig eller föråldrad.	Slutsatserna av riskbedömningen är sakenligt dokumenterade och uppdaterade.	Dokumentationen täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Dokumentationen täcker risker som orsakar avbrott i verksamheten.

Ba. Identifiering och bedömning av risker

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), olycksrisker ska identifieras och bedömas med att beakta verksamhetens och objektets särdrag. Fastän samma risk (t.ex. brand eller vattenskada) förekommer nästan överallt är orsakerna till att sådant uppstår och följderna av det olika. Även förebyggande av olycksrisken ifråga och verksamheten vid en olycka är olika. Det väsentliga är att identifiera olycksriskerna och bedöma orsaken till att de uppstår (hur kan det vara möjligt hos oss och varför?) och vilka konkreta följder det har (på människor, miljö, verksamhet och egendom mm.). De mest väsentliga olycksriskerna är:

- Brand
- Sjukdomsattacker och olycksfall
- Naturolyckor
- Vattenskada och elavbrott
- Yttre faror (brand i närområdet, kemikalieolycka o.d.)
- Av undantagsförhållanden (krigstillstånd mm.) orsakade risker

Olycksriskerna som nämndes ovan är väsentliga och hänför sig till nästan all verksamhet – därför ska de identifieras och bedömas. Dessutom ska man även beakta andra olycksrisker som kan hota verksamheten (t.ex. miljöskada orsakad av kemikalier), aktörerna i objektet är de som bäst kan identifiera riskerna. I en avancerad riskbedömning bedömer man även sannolikheten för att något kan inträffa.

Byggnadens ägare och innehavare samt verksamhetssidkarens representanter på förmans- och arbetarnivå ska medverka vid identifieringen och bedömningen av riskerna. Det rekommenderas att man också tar med representanter för dem som svarar för underhåll av fastigheten och tekniken.

Risker ska identifieras och bedömas i samband med att verksamheten påbörjas och när verksamheten eller utrymmena ändras. Dessutom ska man regelbundet försäkra sig om att slutsatserna av riskbedömningen är tidsenliga (del av kontroll på egen hand).

Nivå 2, identifiering av risker är delvis bristfälligt (jfr. förteckningen ovan) eller vid bedömningen har man inte beaktat verksamhetens/objektets särdrag. **Nivå 1**, identifiering av olycksrisker och bedömning är helt gjord.

Nivå 4, identifiering och bedömning av risker täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet. **Nivå 5**, identifiering och bedömning av risker täcker risker som kan orsakas av avbrott i verksamheten eller att den upphör.

Bb. Riskhanteringsmetoder

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), olycksrisker måste behärras både med olycksförebyggande och olycksbegränsande åtgärder. Beträffande åtgärder för riskhantering är personalens (eller boendes) säkerhetskunnande i nyckelposition. Det är även skäl att komma ihåg att man inte kan behärra en risk man inte är medveten om. Det går inte att låta riskhanteringen basera sig enbart på konstruktiva eller tekniska lösningar.

Förmodligen kan största delen av olycksriskerna förebyggas med lämpliga metoder och därför måste man planera metoder för att förebygga alla identifierade risker. En risk som förebyggts av risker blir även ekonomiskt förmånligare än en risk som förverkligas.

Eftersom det är omöjligt att helt avlägsna risker hör det till egen beredskap att säkra tillräcklig beredskap för olyckor. Organisationen måste förmå att fungera på egen hand vid alla olyckssituationer som riskerna medför.

Nivå 2, riskhanteringsmetoderna täcker enbart antingen förebyggande av olyckor eller funktionen vid olyckor.

Nivå 1, åtgärder för riskhantering är mycket bristfälliga. Riskhanteringsmetoderna anses vara mycket bristfälliga om olycksrisker har förverkligats i objektet eller det finns många mindre risker som kan leda till en olycka.

Nivå 4, åtgärder för riskhantering täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet. **Nivå 5**, åtgärder för riskhantering täcker risker som kan orsakas av avbrott i verksamheten eller att den upphör.

Bc. Dokumentering av riskhantering

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), organisationen måste dokumentera resultaten av punkterna Ba. och Bb. i slutsatserna av riskutvärderingen och som en del av räddningsplanen. Dokumentationen måste hållas uppdaterade. Alla delaktiga måste känna till slutsatserna och det ska vara en del av säkerhetskommunikationen. I dokumentationen måste framkomma:

- Identifierade olycksrisker
- Orsaker till att de förverkligas och dess följder
- Åtgärder för att förebygga olycksrisker
- Åtgärder för att säkra beredskapen under en olyckssituation

På arbetsplatser kan identifiering och bedömning av olycksrisker, val av riskhanteringsmetoder och dokumentation kombineras som en del av bedömningen av arbetarskyddsfaror.

Det rekommenderas att dokumentationen görs upp på ett åskådligt sätt med att utnyttja kartor och bilder. Det rekommenderas också att skriva ner orsaker till att en risk förverkligas och dess inverkan i form av ett mer omfattande scenario, då är det lättare att öka riskmedvetenheten inom organisationen. I scenariot beskrivs orsakerna till att risken förverkligas och dess följder på ett detaljerat och konkret sätt.

Nivå 2, dokumentationen är bristfällig eller föråldrad. **Nivå 1**, Dokumentation finns inte.

Nivå 4, Dokumentationen täcker övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet. **Nivå 5**, Dokumentationen omfattar risker som orsakar avbrott i verksamheten.

C: DOKUMENT I ANKNYTNING TILL SÄKERHET

Förverkligandet av egen beredskap måste vara planmässig och dokumenteras i räddningsplanen ifall aktören har skyldighet att göra upp en räddningsplan. Räddningsplanen och övriga dokument i anknytning till säkerhet måste grunda sig på verksamhetens särdrag och olycksrisker. Dokumenten måste vara uppdaterade och tillgängliga för alla delaktiga. Det är väsentligt att personalen (eller boende) kan agera enligt dem.

Delområdets lagstadgade nivå är baserad på 8, 14–15 och 19–21 § i räddningslagen 379/2011.

1 Svag nivå	2 Bristfällig nivå	3 Lagstadgad nivå	4 Frivillig nivå	5 Progressiv nivå
Ca: Räddningsplan				
Ingen räddningsplan har gjorts upp eller den är betydligt bristfällig.	Räddningsplanen är delvis bristfällig eller alla av objektets särdrag har inte beaktats.	Räddningsplanen har gjorts upp enligt kraven i lagstiftningen och i planen har beaktats verksamhetens och objektets särdrag.	Räddningsplanen eller annat dokument täcker för övriga verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Räddningsplanen eller annat dokument täcker avbrott i verksamheten och återhämtning.
Cb: Övriga dokument i anknytning till säkerhet				
Dokumenterna saknas eller är betydligt bristfälliga.	Dokumenterna är delvis bristfälliga.	Övriga dokument i anknytning till säkerhet är ändamålsenliga.	Dokumenterna överstiger kraven i lagstiftningen.	Dokumenterna är en del av räddningsplanen eller annan ur organisationens synvinkel logisk helhet.
Cc: Dokumenterna uppdaterade och användbara				
Dokumenterna eller betydande del av dem är föråldrade eller är inte tillgängliga för parterna.	Dokumenterna innehåller enstaka föråldrad information eller en del av dokumenterna är inte tillgängliga för parterna.	Dokumenterna är uppdaterade och kan användas av parterna.	Även övriga än de lagstadgade dokumenterna i anknytning till säkerhet är uppdaterade.	Man har fäst speciell uppmärksamhet vid att dokumenterna är användbara och läsbara.

Ca. Räddningsplan

Lagstadgad nivå (Nivå 3), förverkligandet av egen beredskap måste vara planmässig och dokumenteras i räddningsplanen.

Räddningsplanen ska göras upp i samarbete med byggnadens ägare och innehavare samt verksamhetsidkare med att beakta verksamhetens/objektets särdrag. Fastän aktören inte har skyldighet att göra upp en skriftlig räddningsplan är skyldigheterna beträffande åtgärder för egen beredskap till övriga delar de samma. Skyldighet att göra upp en räddningsplan och innehållet i den bestäms i 15 § i räddningslagen 379/2011 och i 1§ och 2§ i statsrådets förordning om räddningsväsendet 407/2011. I räddningsplanen tas upp åtgärder gällande egen beredskap och den ska innehålla en redogörelse:

- Slutsatser av bedömningen av faror och risker (B).
- Olycksriskhantering
- Säkerhetsarrangemangen i byggnaden och i utrymmen som används för verksamheten (A Säkerhetsledning, D Konstruktiv brandsäkerhet, E Säkerhetsteknik)
- Instruktioner som ges till boende eller andra personer om förebyggande av olyckor och funktion vid farosituationer (F Säkerhetskommunikation och -kunnande)
- Eventuella övriga åtgärder beträffande egen beredskap i objektet

I förteckningen finns inom parentes exempel på placeringen av auditeringsmodellens delområden gällande egen beredskap i räddningsplanen. Det väsentliga är att varje kriterium som anges i modellen observeras i räddningsplanen. Räddningsplanen ska vara ett dokument som ger tillräcklig information till personalen (eller boende) om åtgärder för egen beredskap. I räddningsplanen måste vid behov i tillräcklig omfattning observeras språkbakgrunden för dem som deltar i verkställandet.

Nivå 2, i räddningsplanen saknas någon av sakerna som beskrivits ovan eller objektets särdrag har inte beaktats.

Nivå 1, en räddningsplan har inte gjorts upp eller är märkbart bristfälligt (i planen saknas flera helheter).

Nivå 4, Räddningsplanen eller annat dokument täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.

Nivå 5, räddningsplanen eller annat dokument täcker avbrott i verksamheten och återhämtning

Cb. Övriga dokument i anknytning till säkerhet

Lagstadgad krav nivå (Nivå 3), övriga dokument i anknytning till säkerhet sett ur synvinkeln för egen beredskap och räddningsväsendets tillsynsuppgift är:

- Utredning över utrymningssäkerheten och plan för att förverkliga utrymningssäkerhet
- Säkerhetsutredning
- Anmälan som görs för liten industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier
- Anmälan som görs för liten teknisk användning, hantering och upplagring av farliga kemikalier
- Explosionsskyddsdocument
- Räddningsplaner för offentliga tillställningar

Dokumenterna i fråga berör vissa specialbranscher. Ifall inget av skyldigheterna finns görs bedömningen för punkten med samma värde som Ca. Dokumenterna måste grunda sig på verksamhetens särdrag och olycksrisker, och man måste till lämpliga delar beakta kraven för egen beredskap.

Nivå 2, dokumenterna är delvis bristfälliga eller man har inte beaktat verksamhetens/objektets särdrag.

Nivå 1, dokumenterna har inte gjorts upp eller de är märkbart bristfälliga.

Nivå 4, dokumenterna är mer detaljerade och grundliga än vad som krävs i lagstiftningen. **Nivå 5**, Dokumenterna är en del av räddningsplanen eller annan ur organisationens synvinkel logisk helhet.

Cc. Dokumenten uppdaterade och användbara

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), dokumenterna i anknytning till säkerhet måste vara uppdaterade och tillgängliga för delaktiga. Dokumenterna måste göras upp i samband med att verksamheten inleds och när verksamheten eller utrymmena ändras. I dokumenten under punkt Cb. kan det dessutom finnas krav på periodiska uppdateringar. Dessutom ska man regelbundet försäkra sig om att dokumenterna är uppdaterade (del av egenkontrollen).

Dokumenterna måste vara tillgängliga för alla delaktiga det vill säga för de sektorer som deltar i verkställandet av dem. Sådana sektorer är verksamhetsidkarens personal (eller boende), byggnadens ägare och innehavare samt underleverantörer (bl.a. fastighetsunderhåll, städning och bevakning).

Användning av dokumenterna kan genomföras med att dela ut traditionella pappersversioner eller med att utnyttja intranet eller motsvarande. Beakta att det inte är någon nytta med dokumenterna ifall de sektorer som deltar i verkställandet inte känner till innehållet och behåller de åtgärder som har planerats i dokumenterna.

Nivå 2, dokumenterna innehåller enstaka information som är föråldrad eller en del av dokumenterna är inte tillgängliga för delaktiga. **Nivå 1**, en betydande del av dokumenterna är föråldrade eller inte tillgängliga för de delaktiga.

Nivå 4, även övriga än de lagstadgade dokumenterna i anknytning till säkerhet är uppdaterade. **Nivå 5**, man har fäst speciell uppmärksamhet vid att dokumenterna är användbara och läsbara. Det rekommenderas att använda scheman och planritningar som en del av dokumenterna. Det rekommenderas att bilderna är från objektet i fråga eller bilder ur verksamheten som antingen visar rätt eller fel agerande eller bilder av väsentliga konstruktiva eller tekniska lösningar.

D: KONSTRUKTIV BRANDSÄKERHET

Konstruktiv brandsäkerhet bildar den fysiska grunden för egen beredskap. Till egen beredskap hör att en aktör strävar efter att med konstruktiva metoder förebygga olyckor, säkra utrymningsmöjligheterna vid olyckor, förhindra spridningen av olyckornas följder och säkra räddningsverksamheten under en olycksituation.

Delområdets lagstadgade nivå är baserad på 9-11, 13-14 18 och 22 § i räddningslagen 379/2011.

1 Svag nivå	2 Bristfällig nivå	3 Lagstadgad nivå	4 Frivillig nivå	5 Progressiv nivå
Da: Förebyggande av olyckor				
Det förekommer klara brister i förebyggande av olyckor som orsakar fara för olyckor.	Det finns enskilda brister i förebyggande av olyckor.	Förebyggande av olyckor görs med konstruktiva metoder: - Byggnadens skick och användning enligt bygglovet (inkluderar förvaring av saker) - Klassificeringen på ytmaterial och inredning är ändamålsenlig - Service och underhåll av ventilationssystem och elanläggningar	Förebyggande av skadegörelse har effektiverats med konstruktiva metoder, tekniska metoder eller med personövervakning.	Brandsäkerheten på material och inredning överstiger lagstadgade krav.
Db: Säkrande av utrymningsmöjligheterna				
Det finns betydande brister i utrymningssäkerheten.	Det finns enskilda brister i utrymningssäkerheten.	Utrymningssäkerheten är omskött och utgångarna är enligt bestämmelserna.	Att utgångar är hinderfria och användbara kontrolleras regelbundet och planmässigt.	Utrymningssäkerheten har förbättrats över lagstadgad nivå.
Dc: Begränsning av olyckornas inverkan				
Det finns betydande brister i brandtekniska sektioneringen eller förutsättningarna för räddningsverksamheten.	Det finns enskilda brister i brandtekniska sektioneringen eller förutsättningarna för räddningsverksamheten.	Inverkningarna av olyckor kan begränsas konstruktivt: - Brandtekniska sektioneringen är i skick - Förutsättningarna för räddningsverksamheten har säkrats	Förutsättningarna för räddningsverksamheten har förbättrats på basis av riskerna.	Brandtekniska sektioneringen har förbättrats på basis av riskerna.

Da. Förebyggande av olyckor

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap omfattar även förebyggande av olyckor med konstruktiva brandsäkerhetsmetoder.

Byggnaden måste hållas i det skick som bygglovet förutsätter och utrymmenas bestämda användningsändamål måste följas. Vi ändringsbehov ska man kontakta byggnadstillsynsmyndigheten.

Användningssättet omfattar även förvaring av saker i sådana utrymmen där det är tillåtet. Saker får inte förvaras vid utgångar och byggnadens väggar. Vid upplagring av farliga kemikalier ska man följa bestämmelserna som berör dem och vara speciellt omsorgsfull och försiktig.

Ytmaterial och inredning måste vara enligt klassificeringen som krävs.

Ventilations- och elanläggningar måste hållas i ändamålsenligt skick och servas och repareras regelbundet.

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det som nämndes ovan. **Nivå 1**, det finns betydande brister i det som nämndes ovan som ökar faran för olyckor.

Nivå 4, förebyggande av skadegörelse har beaktats med konstruktiva metoder, tekniska metoder eller med personövervakning. Sådana konstruktiva metoder är förbättrande av låsanordningar i antändliga objekt (t.ex. avfallstak och förråd), ökad belysning på uteområden. Tekniska lösningar är bl.a. utnyttjande av inbrottslarm, passerkontroll och kameraövervakning. Personövervakning kan göras som en del av egenkontrollen eller av en underleverantör (t.ex. bevakning). **Nivå 5**, olyckor förebyggs i verksamhet/utrymmen med hög risk genom att ha högre antändlighetsklass på inredning eller ytmaterial.

Db. Tryggande av möjligheterna till utrymning

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap omfattar som en väsentlig del säkrande av möjligheterna till utrymning genom att sköta om att utgångarna är enligt bestämmelserna.

Via utgångarna ska det vara möjligt att utan nyckel ta sig till markplanet eller till en annan säker plats. Vid utgångar får inte förvaras saker. Utgångar ska vara sakligt märkta längs hela förbindelsevägen.

Det är tillåtet att använda utgångar i normala fall och t.o.m. rekommendabelt för att det ska upplevas som naturligt att använda dem vid en olyckssituation. Observera att byggnadens alla förbindelsevägar som leder ut inte nödvändigtvis är officiella utgångar. En utgång är en trygg rutt som leder ut vid en olyckssituation om den har hållits i ändamålsenligt skick.

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det som nämndes ovan. Sådana är till exempel en låst utgång eller förvaring av enskilda saker vid utgångarna.

Nivå 1, betydande brister som ökar faran för en olycka i det som nämndes ovan. Sådana är till exempel flera låsta eller oframkomliga utgångar.

Nivå 4, särskild planmässig och regelbunden övervakning att befintliga utgångar är användbara och hinderfria.

Nivå 5, utrymningssäkerheten har förbättrats med metoder som överstiger lagstadgad nivå. Sådana lösningar är t.ex. extra utgångar som uppfyller lagstadgade krav.

Dc. Begränsande av olyckornas inverkan

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap omfattar även förebyggande av olyckors inverkan med konstruktiva brandsäkerhetsmetoder.

Brandtekniska sektioneringen ska vara i ändamålsenligt skick, den begränsar inverkan av en brand (rök och värme) under en viss tid inom en brandcell och möjliggör utrymning och andra åtgärder under en olyckssituation. Branddörrar ska vara självstängande och -reglande. Ifall verksamheten förutsätter att en viss branddörr måste hållas öppen är det möjligt att i vissa fall ersätta den med en automatisk branddörr. Genomföringar som görs i sektionerande väggar måste tätas med brandtätning.

Förutsättningar för räddningsverksamhet möjliggör räddningsverkets verksamhet under en olyckssituation. Till förutsättningarna för räddningsverksamhet hör:

- En belyst adressnummerskylt som är fastsatt på väggen.
- Räddningsvägarna är ändamålsenligt märkta och hinderfria.
- Huvud- och linjeavstängningar för vatten, gas och andra kemikalier är ändamålsenligt märkta (rutten med början från utsidan)
- Märkning av upplagringsplatser, cisterner eller rörsystem där det finns farliga kemikalier eller sprängämnen
- Märkning av elhuvudcentralen (rutten med början från utsidan)
- Säkerhetsteknik (E Säkerhetsteknik) anläggningar som används är märkta med skyltar och sakliga scheman i samband med anläggningarna
- Eventuell nyckel för räddningsverket som är fastsatt på utsidan.

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det som nämndes ovan. **Nivå 1**, betydande brister som ökar faran för en olycka i det som nämndes ovan.

Nivå 4, förutsättningarna för räddningsverksamheten har förbättrats över kraven i lagstiftningen antingen med extra skyltar, räddningsväg eller orienteringsskyltar på tomten. **Nivå 5**, brandtekniska sektioneringen har förbättrats över lagstadgad nivå för verksamhet/utrymme som är riskfylld.

E: SÄKERHETSTEKNIK

Säkerhetsteknik är till hjälp vid olycksriskhantering. Till egen beredskap hör att aktören med tillräckliga tekniska metoder säkrar att olyckor upptäcks, varning om dem, primärsläckningsberedskap och säkrar verksamheten under en olycka. Underhåll av säkerhetstekniken och att den fungerar är något man ska fästa speciell uppmärksamhet på.

Delområdets lagstadgade nivå är baserad på 12–14 § och 17–18 § i räddningslagen 379/2011.

1 Svag nivå	2 Bristfällig nivå	3 Lagstadgad nivå	4 Frivillig nivå	5 Progressiv nivå
Ea: Upptäckande av en olycka och att varna om den				
Något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.	Det finns klara brister i funktion, underhåll eller i dokumentationen för system/anläggningar.	System/anläggningar som upptäcker en olycka och varnar om den: - Ändamålsenlighet och funktionalitet - Service och underhåll samt dokumentation	Befintliga system/anläggningar har förbättrats med enskilda riskbaserade åtgärder.	I objektet finns förutom lagstadgade anläggningar och system även andra system som upptäcker eller varnar om en olycka.
Eb: Beredskap för primärsläckning				
Något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.	Det finns klara brister i funktion, underhåll eller i dokumentationen för system/anläggningar.	System/anläggningar som används för primärsläckning: - Ändamålsenlighet och funktionalitet - Service och underhåll samt dokumentation	Primärsläckningsberedskapen har förbättrats på basis av riskerna.	I objektet finns en frivillig automatisk släckanläggning minst i den del av fastigheten där den största risken finns eller om det är ett lagstadgat krav har den förbättrats på basis av riskerna.
Ec: Säkerhetsteknik som används vid olyckssituationer				
Något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.	Det finns enskilda tydliga brister i funktion, underhåll eller i dokumentationen för system/anläggningar.	System/anläggningar som används vid olyckor: - Ändamålsenlighet och funktionalitet - Service och underhåll samt dokumentation	Befintliga system/anläggningar har förbättrats med enskilda riskbaserade åtgärder.	I objektet finns förutom lagstadgade anläggningar och system även andra system som förbättrar verksamhetsmöjligheterna vid en olycka.

Ea. Upptäckande av en olycka och varning om den

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap omfattar tekniska sätt att upptäcka och varna om olyckor. Till säkerhetsteknik som upptäcker olyckor hör

- Brandvarnare och brandvarnarsystem
- Automatisk brandlarmläggning
- Eventuella system och anläggningar avsedda för gas- och kemikalieläckage

Till säkerhetsteknik som varnar om olyckor hör:

- Brandklockor och brandklocksystem
- Högtalarsystem och -anläggningar
- Övriga system som varnar för fara som till exempel ljussystem för visuell varning eller system för överföring av signaler

Systemen och anläggningarna i fråga ska hållas i funktionsskick, servade, granskade och vara lämpliga för sitt användningsändamål. Systemen och anläggningarna ska ha ett program för service och underhåll samt dokumentation om utförd service och granskningar. Beträffande automatiska brandlarmläggningen ska man även sköta om att objektkortet är up to date och undvika felaktiga larm.

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det som nämndes ovan. På nivå 2 får det årligen förekomma högst tre felaktiga brandlarm från automatiska brandlarmläggningen. **Nivå 1**, något av de lagstadgade anläggningarna/systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion. Antalet brister kan bekräftas från till exempel besiktningsorganets granskningsprotokoll.

Nivå 4, befintliga system/anläggningar har förbättrats med enskilda riskbaserade åtgärder. Sådana kan till exempel vara frivillig utvidgning av systemen eller byte till mer lämpliga detektorer. **Nivå 5**, till objektet har frivilligt skaffats system eller anläggningar som upptäcker eller varnar om andra olyckor. Sådana kan vara de som nämndes ovan eller till lämpliga delar kamerabevakningssystem och övervakningssystem för fastighetstekniken.

Eb. Beredskap för primärsläckning

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap omfattar även säkrande av tillräcklig primärsläckningsberedskap. Beredskap för primärsläckning omfattar:

- Primärsläckningsutrustning
- Automatiska släckanläggningar
- Torrstrinklersystem

Systemen och anläggningarna i fråga ska hållas i funktionsskick, servade, granskade och vara lämpliga för sitt användningsändamål. Systemen och anläggningarna ska ha ett program för service och underhåll samt dokumentation om utförd service och granskning.

Primärsläckningsutrustning ska förvaras sakligt fastmonterad, anvisas med skyltar och vara möjlig att använda hinderfritt.

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det som nämndes ovan. Sådana kan till exempel vara enskilda släckare som inte servats eller förvaras fel samt enskilda bister i besiktningsorganets granskningsprotokoll för automatiska släckanläggningen. **Nivå 1**, något av de lagstadgade systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion. Antalet brister kan bekräftas från till exempel besiktningsorganets granskningsprotokoll.

Nivå 4, primärsläckningsberedskapen har förbättrats på basis av riskerna med att frivillig skaffa extra och för verksamheten lämplig primärsläckningsutrustning. **Nivå 5**, till objektet har frivilligt till den del av fastigheten som är mest riskabel skaffats en automatisk släckanläggning eller om det är ett lagstadgat krav har den förbättrats på basis av riskerna.

Ec. Säkerhetsteknik som används vid olyckssituationer

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), egen beredskap omfattar säkrande av verksamheten med tekniska metoder vid en olyckssituation. System och anläggningar som används vid olyckssituationer är:

- PSystem som används för märkning och belysning av utrymningsvägar
- Rökventilationsanläggningar och -luckor
- Mekanism som möjliggör stängning av ventilationen
- Maskiner, anläggningar och material i skyddsrum

Systemen och anläggningarna i fråga ska hållas i funktionsskick, servade, granskade och vara lämpliga för sitt användningsändamål. Systemen och anläggningarna ska ha ett program för service och underhåll samt dokumentation om utförd service och granskning.

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det som nämndes ovan. **Nivå 1**, något av de lagstadgade systemen fattas i objektet eller det finns betydande brister i deras funktion.

Nivå 4, befintliga system har förbättrats med enskilda riskbaserade åtgärder. Sådana kan till exempel vara frivillig utvidgning av systemen eller ersättande av enskilda delar med mer lämpliga. **Nivå 5**, till objektet har frivilligt skaffats andra system eller anläggningar som kan användas vid en olyckssituation. Sådana kan vara de som nämndes ovan eller frivilligt förnyande av systemen i fråga.

F: SÄKERHETSKOMMUNIKATION OCH -KUNNANDE

Egen beredskap är oväsentligt utan saklig säkerhetskommunikation och -kunnande. Med olika säkerhetskommunikationsmetoder säkras man att information om åtgärder beträffande egen beredskap når alla delaktiga. Med hjälp av säkerhetskommunikation säkras man också att säkerhetskunnandet är tillräckligt för såväl förebyggande av olyckor som aktionsberedskapen som förutsätts för olyckor.

Delområdets lagstadgade nivå är baserad på 3–5, 14–15 18 och 22 § i räddningslagen 379/2011.

1 Svag nivå	2 Bristfällig nivå	3 Lagstadgad nivå	4 Frivillig nivå	5 Progressiv nivå
Fa: Säkerhetskommunikation				
Säkerhetskommunikationen täcker inte olycksriskhanteringen.	I säkerhetskommunikation observeras inte förebyggande av olyckor eller verksamhet vid olyckssituationer.	Säkerhetskommunikationen baserar sig på olycksrisker som hotar verksamheten, egen beredskap och räddningsplan.	I säkerhetskommunikation beaktas övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Säkerhetskommunikation är planerad och inövad för allvarliga krissituationer.
Fb: Förebyggande säkerhetskunnande				
Brister i säkerhetskunnande möjliggör att olycksrisker förverkligas.	Det finns enskilda brister i förebyggande säkerhetskunnande.	Förebyggande säkerhetskunnande är tillräckligt i förhållande till olycksrisker som hotar verksamheten.	Förebyggande säkerhetskunnande täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Förebyggande säkerhetskunnande beaktas i planering och ledning av verksamheten.
Fc: Säkerhetskunnande som förutsätts vid olyckssituationer				
Det finns inte tillräcklig beredskap att fungera vid olyckor.	Det finns enskilda brister i säkerhetskunnandet som förutsätts vid olyckor.	Säkerhetskunnandet möjliggör tillräcklig verksamhet vid olyckssituationer.	Säkerhetskunnandet täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.	Säkerhetskunnandet täcker beredskapen vid krissituationer.

Fa. Säkerhetskommunikation

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), säkerhetskommunikation innehåller alla de åtgärder med vilka man informerar parterna om åtgärder för egen beredskap. Information om saker i anknytning till egen beredskap måste nå alla som ska delta i verkställandet av sakerna. Sådana sektorer är verksamhetsidkarens personal, byggnadens ägare och innehavare samt underleverantörer (bl.a. fastighetsunderhåll, städning och bevakning). Ifall det är fråga om ett bostadshus måste man beakta de boende vid säkerhetskommunikation.

Säkerhetskommunikation måste omfatta alla delområden och kriterier beträffande auditeringsmodellen för egen beredskap. Egen beredskap är oväsentligt utan saklig säkerhetskommunikation och -kunnande. Med olika säkerhetskommunikationsmetoder säkras man att information om åtgärder beträffande egen beredskap når alla parter. Med hjälp av säkerhetskommunikation säkras man även tillräckligt säkerhetskunnande såväl för förebyggande av olyckor som för beredskapen som förutsätts.

Det har inte exakt bestämts på vilket sätt säkerhetskommunikation ska genomföras, utan det får organisationen planera. I säkerhetskommunikation rekommenderas att utnyttja mångsidiga metoder som bl.a. är:

- Föreläsningar, informationsinslag och övningar
- Dokument
- Kampanjer, till exempel på hösten om halkfara
- Normal diskussion runt kaffebordet
- Arbetsledning i vardagen
- Bloggar, tävlingar och sporrande priser

Det är bara fantasin som sätter gränser i förverkligandet av säkerhetskommunikation!

Nivå 2, säkerhetskommunikation beaktar inte förebyggande av olyckor och verksamheten vid olyckor. **Nivå 1**, säkerhetskommunikationen omfattar inte hantering av olycksrisker.

Nivå 4, säkerhetskommunikation beaktar övriga för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.

Nivå 5, säkerhetskommunikation är planerad och övad ur organisationens synvinkel för allvarliga kriser.

Fb. Förebyggande säkerhetskunnande

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), säkerhetskunnande ska omfatta förebyggande av identifierade olycksrisker. Det förebyggande säkerhetskunnandet ska täcka åtminstone förebyggande av följande olycksrisker:

- Brand
- Sjukdomsattacker och olycksfall
- Naturolyckor
- Vattenskada och elavbrott

Övriga identifierade olycksrisker (t.ex. för kemikaliernas del miljöskada)

Ökat säkerhetskunnande får man bäst med hjälp av utbildning och övning. Oberoende av metod är det väsentligt att beakta både förebyggande av olyckor och verksamheten under en olyckssituation.

Punkt Fa. omfattar innehåll och metoder för säkerhetskommunikation. På den här punkten Fb. bedömer man kunnandet som uppnåtts med metoderna. Kunnandet är tillräckligt när förebyggande av identifierade olycksrisker är en del av vardagligt kunnande. Utsedda personer med speciellt ansvar (Aa. Ansvarsfördelning) måste ha tillräckligt kunnande för att utföra sin uppgift. Samma krav på kunnande berör objekt där det finns exceptionella specialrisker (t.ex. produktionsanläggningar där det hanteras farliga kemikalier).

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i det förebyggande säkerhetskunnande. Sådana är till exempel om en viss del av personalen inte behärskar förebyggande av en viss risk i sin egen verksamhet.

Nivå 1, bristen på förebyggande säkerhetskunnande är så betydlig att risken för att en olycksrisk ska förverkligas är möjlig. Det kan till exempel framkomma om en betydande del av personalen inte identifierar förebyggande av väsentliga olycksrisker i sitt eget arbete.

Nivå 4, förebyggande säkerhetskunnande täcker för verksamheten väsentliga delområden för säkerhet.

Nivå 5, förebyggande säkerhetskunnande beaktas som en väsentlig del av arbetets planering och ledning.

Fc. Säkerhetskunnande som förutsätts vid olycksituationer

Lagstadgad kravnivå (Nivå 3), säkerhetskunnande ska även omfatta verksamheten vid identifierade olyckssituationer som är:

- Brand
- Sjukdomsattacker och olycksfall
- Naturolyckor
- Vattenskada och elavbrott
- Yttre faror (brand i närområdet, kemikalieolycka o.d.)
- Av undantagsförhållanden (krigstillstånd mm.) orsakade risker
- Övriga identifierade olycksrisker (t.ex. för kemikaliernas del miljöskada)

Ökat säkerhetskunnande får man bäst med hjälp av utbildning och övning. Beroende av metod är det väsentligt att beakta både förebyggande av olyckor och verksamheten vid en olyckssituation.

Punkt Fa. omfattar innehåll och metoder för säkerhetskommunikation. På den här punkten Fc. bedömer man kunnande som uppnåtts med metoderna. Kunnandet är tillräckligt när förebyggande av identifierade olycksrisker är en del av det vardagliga kunnandet. Utsedda personer som har speciellt ansvar (Aa. Ansvarsfördelning) måste ha tillräckligt kunnande för att utföra sin uppgift. Samma krav på kunnande berör objekt där det finns exceptionella specialrisker (t.ex. produktionsanläggningar där det hanteras farliga kemikalier).

Nivå 2, det finns enskilda och tydliga brister i säkerhetskunnandet som förutsätts vid en olyckssituation. Sådana är till exempel om en viss del av personalen inte behärskar planerade verksamhetsmodeller vid identifierade risksituationer. **Nivå 1**, brist på säkerhetskunnande är så betydlig att verksamheten vid en olycka inte lyckas. Det framkommer till exempel om en betydande del av personalen inte behärskar planerade verksamhetsmodeller vid identifierade risksituationer.

Nivå 4, säkerhetskunnande täcker andra delområden beträffande säkerhet vid hotande risksituationer. **Nivå 5**, personalen har beredskap med tanke på organisationen att agera vid allvarliga krissituationer.

OBSERVATIONER OCH POÄNGSÄTTNING FÖR AUDITERING/SJÄLVUTVÄRDERING

Se instruktionerna på s. 3. Skriv väsentliga observationer och resultat för varje kriterium i tabellen. Beräkna delområdets resultat med medeltalet av tre kriterier och normala avrundningsregler.

DELOMRÅDE/KRITERIUM	Väsentlig observation	1-5		Väsentlig observation	1-5
A: Säkerhetsledning	Delområdets resultat			D: Konstruktiv brandsäkerhet	Delområdets resultat
Aa Ansvarsfördelning				Da Förebyggande av olyckor	
Ab Kontroll på egen hand				Db Tryggande av möjligheterna till utrymning	
Ac Reagerande på säkerhetsbrister				Dc Begränsande av olyckornas inverkan	
B: Olycksriskhantering	Delområdets resultat			E: Säkerhetsteknik	Delområdets resultat
Ba Identifiering och bedömning av risker				Ea Upptäckande av en olycka och varning om den	
Bb Riskhanteringsmetoder				Eb Primärsläckningsberedskap	
Bc Dokumentation av riskhantering				Ec Säkerhetsteknik som används vid olyckssituationer	
C: Dokument i anknytning till säkerhet	Delområdets resultat			F: Säkerhetskommunikation och -kunnande	Delområdets resultat
Ca Räddningsplan				Fa Säkerhetskommunikation	
Cb Övriga dokument i anknytning till säkerhet				Fb Förebyggande säkerhetskunnande	
Cc Dokumenten uppdaterade och användbara				Fc Säkerhetskunnande som förutsätts vid olyckssituationer	

Övriga observationer och åtgärder:

Skriv in resultaten för alla delområden i tabellen och beräkna medeltalet för nivån för er egen beredskap.
 Brister ska åtgärdas till minst den nivå som förutsätts för nivå 3.

	Resultat	1	2	3	4	5
A: Säkerhetsledning						
B: Olycksriskhantering						
C: Dokument i anknytning till säkerhet						
D: Konstruktiv brandsäkerhet						
E: Säkerhetsteknik						
F: Säkerhetskommunikation och -kunnande						
Nivån på egen beredskap						

HELSINGIN KAUPUNGIN PELASTUSLAITOS

PL 10, 00099 Helsingin kaupunki

HELSINGFORS STADS RÄDDNINGSVÄRK

PB 10, 00099 Helsingfors stad

<http://www.hel.fi/pel>